

SØNDAG FOR DE FORFULGTE

Jostein Ørum.
Prekenrefleksjon
Søndag for de forfulgte | Global uke
9. november 2025

Handlingene må veie tyngre enn ordene

Refleksjon til preken i forbindelse med Global Uke / «Søndag for de forfulgte»

Dagens hellige evangelium står skrevet hos evangelisten Lukas:

Da sto en lovkyndig fram og ville sette Jesus på prøve. «Mester», sa han, «hva skal jeg gjøre for å arve evig liv?» «Hva står skrevet i loven?» sa Jesus. «Hvordan leser du?» Han svarte: «Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din kraft og av all din forstand, og din neste som deg selv.» Da sa Jesus: «Du svarte rett. Gjør det, så skal du leve.» Men han ville rettferdiggjøre seg selv og spurte Jesus: «Hvem er så min neste?» Jesus tok dette opp og sa: «En mann var på vei fra Jerusalem ned til Jeriko. Da falt han i hendene på røvere. De rev klærne av ham, skamslo ham og lot ham ligge der halvdød. Nå traff det seg slik at en prest kom samme vei. Han så ham, men gikk utenom og forbi. Det samme gjorde en levitt. Han kom, så mannen og gikk rett forbi. Men en samaritan som var på reise, kom også dit hvor han lå, og da han fikk se ham, fikk han inderlig medfølelse med ham. Han gikk bort til ham, helte olje og vin på sårene hans og forbandt dem. Så løftet han mannen opp på eselet sitt og tok ham med til et herberge og pleiet ham. Neste morgen tok han fram to denarer, ga dem til verten og sa: 'Sørg godt for ham. Og må du legge ut mer, skal jeg betale deg når jeg kommer tilbake.'

Hvem av disse tre synes du nå viste seg som en neste for ham som ble overfalt av røvere?» Han svarte: «Den som viste barmhjertighet mot ham.» Da sa Jesus: «Gå du og gjør som han.» (10,25-37)

(Lesetekster: 3. Mosebok 19,1-2.16-18.33-34; Jakobs brev 2,1-9)

Biskop Afrem med det smilende og barnslige ansiktet sier med et alvorlig glimt i øyet: «Handlingene våre må veie tyngre enn ordene». Vi kommer snart tilbake til Afrem, men jeg kan ikke hindre, der jeg står foran den indiske biskopen, at tankene går til en av de mest kjente fortellingene som er fortalt, Jesu lignelse om den barmhjertige samaritan.

Noen spørsmål kan drive en person rett i Guds armer, andre kan grave en grøft. En lovkyndig gravde en gang en grøft han håpet at Jesus skulle falle i. Han er den hodesterke som kommer og vil definere evigheten tydelig – og kanskje få et regnestykke til å gå opp på kjøpet. Jesus faller ikke i grøfta. Han unngår å gjøre Gud liten – og han unngår å la troen handle om spissfindige teologiske definisjoner. Spørsmålet fra den lovkyndige, som antageligvis hadde et veldig godt svar på spørsmålet allerede, kan knapt bli større: «Hva skal jeg gjøre for å få evig liv?» Svaret fra Jesus kan knapt bli enklere: Gjør godt mot noen som trenger det.

stefanus
alliansen

sammen for de forfulgte

Men først snur Jesus spørsmålet rundt og kaster det tilbake, med det vi ofte har tenkt på som moderne samtalemotodikk; fra ledelseskurs eller samlivsopplegg eller oppdragelsesteknikker. *Hva synes du selv? Hva mener du om dette du spør meg om?* Jesus returnerer den lovkyndiges spørsmål, som for å si: *Du har svaret i deg selv. Innerst inne vet du veien til livet med Gud.* Slik er det gjerne i bønnens verden. Jeg kommer til Gud med et spørsmål, men egentlig aner jeg svaret selv, men først i møte med Jesus innser jeg at det allerede ligger i meg. Slik kan spørsmålene våre drive oss mot Gud.

Hvordan finner man så det evige liv? Ved å kunne nok? Nei. Ved å mene det rette om teologiske og etiske stridsemner? Nei. Ved å elske Gud? Ja. Ved å gjøre godt mot et medmenneske? Ja.

Jesus tegner opp sitt idealmenneske når han forteller om en samaritan som lot seg bevege av uretten han så foran øynene sine. Han ser en person som trenger hjelp og får «inderlig medfølelse.» Mange mennesker stopper med dette, mange historier ender der, men denne historien er bedre. Det er nå den virkelig begynner, når «han gikk bort», bøyde seg ned, stelte en såret, løftet en nedslått – og lot medfølelse bli til handling. For å forklare hva det er å elske Gud med hele seg, forteller Jesus om samaritanen som gjør mye mer godt enn noen kunne forvente. Han krysser sosiale grenser, etniske skillelinjer og nabolag – og bøyer seg ned til en som er hardt såret.

Utfordringen dirrer: Vær god mot en du ikke liker, en som kanskje hater deg tilbake. Gjør noe som koster deg mye, både i penger og anseelse. Kryss grensen ut av komfortsonen. «Gå du og gjør som han», sa Jesus. Gjør mer enn det som forventes. La deg kjenne «inderlig medfølelse» med den som er såret og slått ut – og la medfølelsen bevege deg til handling. Å komme til Jesus gir ro og uro. Begge deler.

Men enda mer enn å tegne opp et idealmenneske, forteller Jesus hvem han selv er: Den barmhjertige Gud, som ble til handling. Og den som vil følge ham, må sannsynligvis krysse noen grenser ut av sine egne trygge, gode, forutsigbare sfærer.

Og jeg er tilbake igjen hos biskop Afrem i den indiske delstaten Kerala. Etter søndagsgudstjenesten med fem hundre mennesker i kirken, blir jeg med biskopen hjem. På et skilt ved siden av porten til biskopens residens står det skrevet: «Pre marriage counselling centre», står det ved porten inn til kirkens område, på samme måte som det står dialysesenter, sykehus og tannklinikk. Og vi har ikke kommet langt innenfor porten før vi forstår at vi må være stille: Ekteskapskurs pågår! På vei til biskopens værelse må vi liste oss gjennom klasserommet som brukes til dette. På den ene siden sitter de unge jentene, på den andre siden sitter guttene. Der er alle i begynnelsen av tjueårene. Kirken bryr seg om familier og gjør noe med det. Videre viser han rundt på området som huser både skole og et sykehus. Til sykehuset kommer alle som har behov for det, uavhengig både av hva de tror på og evnen til å betale. Gode gjerninger er et språk som kommuniserer godt på tvers av religioner, forteller biskopen. Mange biskoper har stor rikdom, men ikke Afrem. «Jeg har ingenting, kanskje fem hundre dollar. Vil du se kontoutskriften nå?» spør han med et smil. «Handlingene våre må veie tyngre enn ordene, og de gode handlingene våre har ingen hensikt om de ikke er gratis.» I India forbindes ikke kirken med makt, for den

har aldri hatt det, men med nettopp handlinger. Inderlig medfølelse som blir til omsorg, på ordentlig. Omsorgen for de syke og fattige, for familier og barn, for forfulgte, vil alltid være det tydeligste språket kirken kan tale. Gå du og gjør som dem.

--

Til slutt en tekst, hvor Jesu ord til oss, blir vår bønn tilbake. Kristin Minde har satt melodi til og synger teksten som en del av «Salmer for den forfulgte kirke», et prosjekt i samarbeid med Stefanusalliansen:

Den som følger deg

*Den som følger deg
skal ikke gå i mørke,
men ha livets lys.*

*Den som følger deg,
men vandrer gjennom natten,
skal ha livets lys.*

*Den som følger deg
i ufred og i fengsel,
bærer livets lys.*

*Den som følger deg
i tåke og netter,
går med livets lys.*

*Den som følger deg
på livets alle veier
holder livets lys.*
(Tekst: Jostein Ørum)